

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De tertio

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

hactenus Zachariæ pepererat, sed coram mundo lampas erat contempta, Job. 12. v. 5.

Eodem modo Ecclesia est grex electus coram Deo, sed grex despectus coram mundo. Interim satius est à mundo despici, quam à Deo rejici. Quod si enim peccaverit vir in virum, judicabunt Dii, sed in Dominum si vir peccaverit, quis orabit pro eo? inquit Eli, 1. Sam. 2. v. 25.

II. *Directoris sublimitas*, qui est Spiritus S. cujus instinctu hæ personæ conveniunt, & loquuntur, quicquid loquuntur, v. 14. 47.

Apparet hinc quod mulieres etiam sint cohæredes gratiæ vitæ 1. Petr. 3. v. 7. & templa Spiritus Sancti, 1. Cor. 3. v. 16. Ergò quisquis es, sive mas sive fœmina, Deum time, & in domo Zachariæ, id est, Ecclesia libenter te siste, & Deum habebis tibi propitium, non enim est apud eum respectus personarum, Act. 10. v. 34.

III. *Materia gravitas*, quæ duplex:

I. *Encomium*. II. *Testimonium*.

Encomium quod attrinet, Mariæ illud tribuit, & prædicat illam

1. *Benedictam*, quia præ omnibus mulieribus hæc dignitas sibi obtigit, quod mater Messiæ facta est, & benedictum illud semen Patriarchis promissum concepit & peperit.

2. *Beatam*, quia credidit verbis angeli. Unde satis evidenter elucescit, quod Maria licet præ omnibus mulieribus sit honorata, non tamen aliter nisi per fidem salvata sit. Nec enim præter Christum aliud nomen datum est hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri, Act. 4. v. 12.

Testimonium ad Christum spectat, quo stabilitur.

1. *Vera ipsius humanitas*. Vocatur enim fructus ventris Mariæ, ex Ps. 132. v. 11.

2. *Vera ipsius divinitas*, quia mater ipsius vocatur mater Domini ex Jer. 23. v. 5.

3. *Personæ unitas*, quia fructum ventris Mariæ Elisabetha vocat Dominum suum, Ergò non est alius Dei, alius Mariæ filius, sed idem qui est Mariæ filius in unitate personæ, est etiam Dei filius. Desumptum hoc est ex Jerem. 31. v. 22.

4. *Fidei dignitas*, quod illa sit unicum consequendæ salutis medium, quo beneficia per Christum parata apprehendimus, quia Maria per fidem beata prædicatur. Desumptum hoc ex Gen. 15. vers. 6. Unde concludit Apostolus Gal. 3. v. 9. qui ergò sunt ex fide, benedicuntur cum fideli Abrahamo.

5. *Fidei proprietates*, quod sit manus Christum Salvatorem sibi in individuo applicans, ut fecit Elisabetha dicendo Christum suum Dominum.

En hæc & alia fidei mysteria ventilantur in Synodo, quam Spiritus Sanctus sub Exordio N. T. coegit. Nostrium erit ex verbo Dei colloquia instituere, & diligenter cavere, ne sermo corruptus ex ore nostro egrediatur, si Spiritus Sancti assistentiam conservare velimus, quia ejusmodi verbis otiosis & scurrilibus tristitiâ afficitur, imò planè exturbatur, Eph. 4. v. 29. 30.

De Tertio.

Cantici Mariæ impulsivæ sunt

I. *Animi gratitudo*. Quia enim per Elisabethæ Concionem in fide sua plurimum confirmata erat, incalcescit anima, exultat Spiritus, imò omnia viscera quasi ebulliunt præ gaudio, ut se non possit continere, sed dulcissimo cantico magnalia Dei prædicat, adeoque gratitudinem suam declarat.

1. *Externe*, dum os aperit, vocem attollit,

Ccc 2

lio-

linguam mover, & laudibus Dei decantandis valdè occupata est. Ita prævit nobis suo exemplo. Non patiamur eam solam canere, sed nostras quoque voces, aliter ac multi multa que solent, jungamus ad præscriptum Pauli, Eph. 5. v. 19.

2. *Interne*, dum animam & spiritum, id est, omnes interiores sensus & affectus ad laudem Dei celebrandam excitat. Ita non simus hypocritæ, canentes ore, & peregrinantes corde, ipsa anima, ipse spiritus, & quicquid intra nos est, magnificet Dominum, exemplo Davidis, Ps. 193. v. 1. talis decora & jucunda est laudatio, Ps. 147. v. 1.

3. *Supernè*. Audiverat ab Elisabetha, celebrari suam fidem, beata quæ credidisti; suam humilitatem, unde mihi hoc quod mater Domini mei ad me venit? suam dignitatem, benedicta tu inter mulieres. Sed illa nihil ex his donis omnibus sibi arrogat, sed Deum propter illa glorificat: Ita nos quoque ob dona Dei non superbire, sed propter illa Deum glorificare debemus. Quid habes homo, quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperris? 1. Cor. 4. v. 7.

Hoc fieri debet ad Exemplum Mariæ

Primò *magnificando*. Magnificat anima mea Dominum. In græco est μεγαλύνειν, quod non absolute intelligendum est, quasi Deus, qui in se & per se maximus est, à nobis adhuc major fieri possit, sed sumitur manifestativè, ut sit idem, quod Dei magnitudinem & gloriam admirari, annunciare, de prædicare. Hoc modo Deum magnificare debemus non solum in rebus secundis, sed etiam in rebus adversis, ut Iob. c. 1. vers. 21. Asaph, Psalm. 43. vers. 26. Paulus, Phil. 3. vers. 7. 8.

Secundò *exultando*. Exultat spiritus meus in Deo meo. Noli gaudere cum mundo in divitiis, deliciis, &c. sed in Deo, & sequetur gaudium æternū cum angelis & archangelis, de quo Psaltes Regius, Pl. 16. v. 11.

II. *Beneficiorum multitudo*, quæ sunt

I. *Personalia*. II. *Universalia*.

Personalia tria sunt:

1. *Beneficium gratuite exaltationis*. Ait enim, Deum respexisse humilitatem ancillæ suæ. Confert Dei majestatem & suam vilitatem, ipse Dominus est, ego abjecta ancilla. Fatetur igitur se non propter merita sua, sed ex mera gratia electam, ut esset mater Domini Salvatoris. Proinde inepti sunt Pontificii qui ex his verbis meritum operum extruere volunt, quasi Maria per humilitatem suam tantam Dei gratiam promerisset, cum tamen illa non loquatur de *κατανοήσεως*, sed de *ταπεινώσει*, non de ipsa virtute humilitatis, sed de statu suo misero & abjecto.

En vos mei, Deus in alto quidem habitat, sed alta plerunque despicit, & humilia respicit, Pl. 113. v. 5. seqq. si velit respicere supra se, neminem videt, quia ipse est summus, Pl. 83. v. 19. si juxta se sit idem neminem videt quia nemo illi æqualis, Pl. 35. v. 10. 89. v. 7. Ergò respicit infra se ad humilem spiritum, Esa. 66. v. 2. Proinde cum Maria à consideratione nostræ miseriæ laudem Dei semper auspicari debemus, dicentes cum David non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam, Pl. 115. v. 1.

2. *Beneficium perpetuæ prædicationis*. Ecce enim beatam me prædicabunt ex hoc omnes generationes, inquit porrò virgo Maria, quia nimirum concepisti in utero virginali eum, in quo omnes gentes benedicendæ

endæ sunt, Gen. 22. v. 18. Non dicit adorabunt me, quod soli Deo competit, Matt. 4. v. 10. sed beatam prædicabunt. Hunc honorem ipsi debemus, quia ex omnibus mulieribus sola delecta est, ut Messia mater esset. Pontificii non manent in hisce terminis, sed ex prædicatione illa adorationem conficiunt, non sine grandi idololatria. Hinc Epiphanius, qui vixit anno Christi 350. sit in honore Maria. Pater, Filius & Sp. S. adoretur, Mariam nemo adoret, soli Deo hoc competit, qui gloriam suam alteri non dabit, El. 42. v. 8.

3. *Beneficium mirifica operationis*, de quo canit v. 49. & respicit iterum his verbis ad magnum illud opus, quod Angelus Gabriel ipsi annuciaverat, cujus veritatem jam satis perspiciebat, quia sine læsione virginitatis conceperat, & ipsum Dei filium jam sub corde gestabat. Propterea celebrat Dei potestatem, quia non erat opus naturæ, sed Divinæ omnipotentia *ἐνέργημα*. Celebrat etiam Dei sanctitatem, quia ab Angelo audiverat Luc. 1. vers. 35. sanctum quod ex te nascetur, filius Dei vocabitur.

Videmus inde, quod Deus *μεγαλεῖα* sua plerumq; soleat expedire per contempta organa, ut laus penes ipsum sola recumbat. Nos nihil facimus, nihil possumus, sed Dei gratiæ sumus, quicquid sumus, 1. Cor. 15. v. 10. ejus enim virtus in infirmitate perficitur, 2. Cor. 12. v. 9.

Universalia beneficia itidem tria commemorat, ut sunt

1. *Divina clementia*, vers. 50. Hanc ideo celebrat, quia illa vel maximè in incarnatione filii eluxit, Rom. 5. v. 8. describitur autem

1. *Secundum longitudinem*, quod dicitur *οἰς γενεαῖς γενεαῖν*, id est, in seculum. Inde coronæ comparatur, Ps. 5. v. 13. & sicut Co-

rona nec initium habet nec finem, ita misericordia Dei non includitur terminis hujus vitæ, sed durat in seculum, 2. Paral. 5. v. 13. confer Sir. 2. v. 23. Theren. 3. vers. 23.

2. *Secundum latitudinem*, quod super omnes se extendat, qui Deum timent. Nemo hic exclusus est. Misericordia Dei super omnia opera ejus, Ps. 145. v. 9. in primis tamen respicit timentes se, & misericordiam suam ipsis præstat. Superbi Pharisæi operum meritis turgentes, securi item Epicuræi, non timentes Dei judicium & in peccatis malitiosè pergentes, misericordiam hujus non fiunt participes sed iram & indignationem experientur sempiternam, Rom. 2. v. 89.

11. *Immensa potentia*, v. 51. 52. quam declarat tripliciter:

1. *Superbos dissipando*. Tales sunt omnes illi, qui per sapientiam & scientiam suam Deum ipsum in verbis & operibus suis reformare sibi præsumunt, & licet vincantur, in opinione præconcepta tamen pertinaciter hærent, & diligunt gloriam hominum magis quam gloriam Dei, Iohan. 12. v. 43. sed quid facit Deus? Dissipat illos, inquit Maria, & sapientiam illorum confundit, sicut linguas architectorum turris Babylonica, Gen. 11. v. 5. seqq. dum sapientes se existimant, stulti fiunt, Rom. 1. v. 22. Testantur hoc exempla Olympii, Arii, Nestorii & aliorum, qui mente cordis sui veritatem Evangelicam oppugnarunt, sed miserè omnes interierunt. Ita semper contemptibiles reddidit Deus elatos, & tandem destruxit, Sir. 10. v. 16.

2. *Tyrannos deurbando*. Hoc Deo est longè, facilimum. Fecit sæpe, ut docet exemplum Pharaonis, Sennacherib, Nebucadnezaris, &c: Facit adhuc, ut testatur

experientia. Non confringit sedem, quia magistratus officium bonum & ab ipso Deo ordinatum est, Roman. 13. vers. 1. sed eos qui abutuntur potestate sibi concessâ, de sede deponit, & alios in ipsorum locum evehit, est enim Dominus, qui Reges removet, & Reges constituit, Dan. 2. v. 21. qui dominatur super regna hominum, & dat illa cui-cunque voluerit, Dan. 4. v. 22.

3. *Humiles exaltando.* Si quis humilitatem suam agnoscit, & in timore filiali se coram Deo humiliat, adeoque omnia bona, quæ habet & possidet Deo unice adserbit, hunc Deus exaltat suo tempore, ut docet exemplum Iosephi, Mosi, Davidis, Esther, Danielis, &c. Hoc est quod David etiam prædicat, Ps. 113. v. 8. 9.

Jacent igitur hostes nostri sua brachia. Nos Deum habemus à latere, qui brachium habet fortius, quo inimicos nostros dispergit, Ps. 89. v. 11.

III. *Spiritualis beneficentia, quâ*

1. *Famelicos saturat,* illos nimirum, qui Spiritu pauperes justitiam esuriunt & sitiunt Matth. 5. v. 3. 6. Hos saturat cælesti manna Evangelii & vivificæ consolationis, ut vitam habeant, & abundantius habeant. Ioh. 10. v. 11. qui verò divites sunt in oculis suis, & indigentiam suam non agnoscunt, illos Deus inanes dimittit, Apoc. 3. v. 17. nam qui non habet, & quod putat se habere, auferetur ab eo, Luc. 8. v. 18. in vacua vasa oleum gratiæ infunditur, 2. Reg. 4. v. 6.

2. *Lapsos sublevat.* Nam suscepit, inquit, Israel puerum suum, ut memor esset misericordiæ. Per Israellem intelligitur Ecclesia quæ tum temporis serè collapsa erat, propter corruptelas Pharisæorum pauci ad-

modum erant, qui regni Christi modum rectè intelligebant, & hi maximam partem latebant in domo Zachariæ, unde apparet, Ecclesiam sæpe in angustias redigi, ut fiat grex pusillus, Luc. 12. vers. 32. sed non derelinquitur tamen à Domino. Ipse est, qui Ecclesiam collapsam semper restauravit, & Israellem puerum suum per Christum tum temporis suscepit, dum lapsuro manum quasi porrexit ad erigendum, ut græcum vocabulum ἀνίσταμαι, βάλωμαι hanc emphasim importat. Ipse etiam est, qui adhuc Ecclesiam suam contra omnes portas inferorum defendit, & defendet ad consummationem sæculi, Matth. 16. v. 18.

3. *Promissionem roborat.* Ita enim Maria concludit hymnum suum: Sicut locutus est ad Patres nostras, Abraham & semini ejus in secula. Respicit his verbis ad promissionem Abraham factam, & postea à omnibus Patriarchis repetitam, de benedicto semine. Hanc dicit impletam esse in missione Filii, & proinde veritatem DEI celebrat, quam in æternum servat, Ps. 146. v. 6. Nec enim obliviscitur suarum promissionum, sed vegetam habet memoriam, servat, quod promisit, implet, quod prædixit, Eccl. 46. v. 29. Impossibile est ipsum mentiri, Ebr. 6. vers. 18.

Confide igitur promissionibus divinis, & noli abjicere animum, quando differuntur, veniens veniet, & non tardabit, Hab. 2. v. 3.

Veritas ejus tandem nos deducat
in vitam æternam,
Amen.

In Die